

Nuo Naujosios Zelandijos iki Barbadoso: Lietuvos himnas skamba egzotiškose šalyse

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną mūsų trispalvę išvys ir egzotiškų šalių gyventojai. Naujosios Zelandijos lietuviai šią šventę paminės vieni pirmųjų pasaulyje – kovo 11-oji pas juos prasideda 11 valandų anksčiau nei Lietuvoje. Malaizijos lietuviai, ypatingai atšventę Vasario 16-ąją, Nepriklausomybės atkūrimo dieną paminės spontaniškiau, o besikuriančios Barbadoso lietuvių bendruomenės nariai skanaus prabangos patiekalu čia galimus vadinti šaltibarščius.

Ana VENGROVSKAJA

PASAULIOLIETUVIS.LT

Atsinaujinusi bendruomenė Naujojoje Zelandijoje

Naujoji Zelandija nuo Lietuvos nutolusi daugiau nei 17 tūkstančių kilometrų, o laiko skirtumas – net 11 valandų. Nepaisydami didelės geografinės atskirties, į šią šalį pirmieji lietuviai atvyko dar 19 amžiuje, o 20 amžiaus viduryje įsteigė ir lietuvių bendruomenę.

Pasak prieš keletą dienų Naujosios Zelandijos lietuvių bendruomenės pirmininke išrinktos Saulės Giedrės Avard, dabartinę bendruomenę galima vadinti atsinaujinusia – pastaraisiais metais į šalį atvyko nemažai lietuvių, tam padėjo ir nauja vizos rūšis jaunimui.

Saulė Giedrė Avard kovo pradžioje buvo išrinkta Lietuvių bendruomenės Naujojoje Zelandijoje pirmininke

„Mūsų lietuvių bendruomenė yra gana sena, bet dabar esame atsinaujinę – prisijungė nauja karta, kuri daugiausia kalba lietuviškai. Vyresnio amžiaus (70–80 metų) žmonės prisijungia prie renginių, bet rečiau, o jaunesnės šeimos arba pagal kelionių vizą atvažiavę jauni lietuviai mėgsta dažniau ir patys susiburti, ir dalyvauti bendruomenės renginiuose“, – sako S. G. Avard.

Dabartinė bendruomenė išties įvairialypė: ją sudaro tiek Antrojo pasaulinio karo metu čia atsikraustę tautiečiai arba jų vaikai, tiek visai neseniai pagal žmonėms iki 30 metų skirtą darbo ir kelionių vizą (*working holiday scheme visa* – angl.) atvykę jaunuoliai.

„Viena bendruomenės dalis yra karo pabėgėliai ir jų vaikai ir vaikaičiai. Vaikai ir anūkai, deja, jau yra visiškai praradę lietuvišką identitetą ir kalbą. Čia užaugusi karta save identifikuoja su „kiviais“ (kitas žodis zelandiečiams įvardinti – red. pastaba). Bet patys seneliai, jei galimybės leidžia, atvyksta ir dalyvauja renginiuose.

Tada yra antra dalis žmonių, kurie atvyko po Nepriklausomybės atgavimo, dažnai tai yra meilės emigrantai. Žmonos ar vyrai, kurių antrosios pusės yra iš Naujosios Zelandijos, dažniausiai būna susipažinę Anglijoje, nes labai daug kivių ten važiuoja keleriems metams padirbėti, pasisemti patirties ir tada grįžta. Tos šeimos turi ir vaikų.

Dar yra trečia grupė: prieš maždaug šešerius metus atsirado darbo ir kelionių viza jaunimui iki 30 metų, visai nemaža dalis žmonių gauna gerus darbus, pasikeičia vizą į nuolatinę ir čia pasilieka. Tokia mūsų bendruomenė“, – apie organizacijos narius pasakoja pašnekovė ir pabrėžia, kad per pastaruosius 10–15 metų bendruomenė pasikeitė į vien lietuviškai kalbančią.

Vasario 16 d. šventė Naujosios Zelandijos lietuvių bendruomenėje Oklande

Kovo 11-ąją žiūrės filmą apie Vytautą Landsbergį

Naująją Zelandiją sudaro net 600 salų (dvi iš kurių yra didžiausios ir pagrindinės), lietuviai gyvena ne tik didžiausiame šalies mieste Oklande, bet ir nuo jo nutolusiose kituose šalies miestuose, tad renginių organizavimo metu iškyla ir logistinis klausimas. Šių meų Kovo 11-ąją bendruomenė planuoja švęsti kiek kitaip nei įprastai.

„Šį kartą nusprendėme taip švęsti, kad galima būtų įtraukti daugiau žmonių iš visos Naujosios Zelandijos. Dažniausiai renginiai vyksta Oklande, tad apgailestauju dėl tų bendruomenės narių, kurie gyvena kitur – jie irgi dažnai užklausia, nori dalyvauti, bet dėl atstumo tai yra labai sudėtinga. Šį kartą gimė idėja surengti taip, kad būdamas bet kurioje šalies vietoje galėsi jaustis renginio dalimi“, – apie organizavimo ypatumus pasakoja pašnekovė.

Pasak S. G. Avard, bendruomenė stengiasi, kad kiekvienas iš miestų turėtų savo ambasadorių, kuris suorganizuotų renginį, pristatydamas tą pačią programą savo gyvenamoje šalies dalyje. Dažniausiai lietuviai susirenka vieno iš bendruomenės narių namuose. „Taip būna daug jaukiau“, – priduria bendruomenės pirmininkė.

Šių metų Nepriklausomybės atkūrimo dieną įvairiose šalies vietose susitikę tautiečiai paminės tradiciškai pakeldami vėliavą ir sugiedodami himną, kartu pasižiūrės Vytauto V. Landsbergio filmą „Senis prie jūros“, jo įkvėpti padiskutuos apie Lietuvos laisvės atgavimą. Šį dokumentinį filmą-portretą apie profesorių Vytautą Landsbergį jo sūnus režisierius sukūrė savo tėvo 2022 m. spalį paminėto 90 metų jubiliejaus proga. „Filmas „Senis prie jūros“ – tai asmeniškas, (auto)ironiškas kino portretas apie devyniasdešimtmetį žmogų, vis dar aktyvų, pilietišką ir kūrybišką, kažkada stovėjusį Lietuvos nepriklausomybės atstatymo darbų fronte“, – rašoma filmo aprašyme. „Pasižiūrėję filmą mes pakviesime padiskutuoti apie mūsų laisvę, apie žmones, kurie gyveno didelių pasikeitimų metu, kaip jie išgyveno ir ką mums visa tai reiškia, kaip gyvendami išeivijoje tai suprantame. Prašysiu, kad kituose miestuose susitikę žmonės nusifotografuotų ir pasidalintų, kokia buvo jų aplinka. Tokią idėją bandysime įgyvendinti pirmą kartą, žiūrėsime, kaip mums seksis galvojame, kad visai šauniai“, – šypsosi Oklande gyvenanti pašnekovė.

Pasak S. G. Avard, valstybinės šventės – puiki galimybė lietuviams susirinkti kartu ir pasidžiaugti laisve. „Tokios šventės, kaip Nepriklausomybės atgavimas, yra

labai džiaugsmingos. Mes švenčiame, kad apskritai esame, kad galime laisvai keliauti. Tai yra ypatingas turtas“, – sako lietuvė.

Malaizijos bendruomenė – nuolat besikeičianti

Pastaraisiais metais Pasaulio Lietuvių Bendruomenė į savo gretas priėmė apie dešimtį Europos gyventojams egzotiškų šalių bendruomenių, tai – Malaizijos, Pietų Korėjos, Singapūro, Taivano, Vietnamo, Šri Lankos ir Indijos, Čilės, Ekvadoro, Peru lietuvių bendruomenės. Dėl didelės geografinės atskirties ir nedidelio narių skaičiaus ne visoms pavyksta aktyviai veikti, nuolat susitikti.

Viena iš išimčių – Malaizijos lietuvių bendruomenė, skaičiuojanti maždaug 30 narių. Apie 2020 metų rugpjūtį susikūrusią bendruomenę jau ne kartą buvo rašyta Lietuvos žiniasklaidoje, jos steigėja ir pirmininkė Rita Rukė padėjo Lietuvos teisėsaugai surasti Malaizijoje dingusią merginą iš Lietuvos, mielai konsultuoja čia atvykstančius naujakurius lietuvius.

Lietuvių bendruomenė Malaizijos sostinėje Kvala Lumpūre Vasario 16-ąją

Nors buvimas pirmininke yra tarsi antras darbas, lietuvė džiaugiasi, kad gauna daug pozityvaus atgalinio ryšio. „Žmonės dėkoja, kad bendruomenė padeda, nes vis tik pietryčių Azija nėra lengviausias regionas, kur atsikraustyti. Labai smagu gauti tą grįžtamąjį ryšį, kai sako ačiū, kad esate“, – džiaugiasi pašnekovė. Šios šalies bendruomenė turi savo ypatumų – lietuviai čia dažniausiai neužsibūna, bet

atvyksta darbo reikalais, daug jų atvažiuoja gavę viliojantį pasiūlymą iš tarptautinių kompanijų, o padirbę keletą metų vėl išvažiuoja, tad bendruomenė nuolat atsinaujina. Nors nedaug, bet yra ir šaknis įleidusių lietuvių – jie čia sukūrę šeimas, kuria nuosavus verslus.

Rukė pasakoja, kad tautiečiai čia palaiko labai stiprų ryšį su Lietuva – į gimtinę grįžta porą kartų per metus, žiūri lietuvišką televiziją, klausosi radijo. Bendruomenės nariai susitinka tarpusavyje ne tik valstybinių švenčių proga – Malaizijos lietuvės taip pat įkūrė „Only ladies“ klubą, kuriame moteriškoje draugijoje susitinka kiekvieną ketvirtadienį.

Malaizijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Rita Rukė. Asmeninio albumo nuotr.

„Natūraliai susitinkame labai dažnai, Velykas, Kalėdas, kas neišvažiavę,

švenčiame kartu. Mindaugines minėjome kartu ir dainavome. Svarbu yra tiek minėti valstybines šventes, tiek ir paprastai palaikyti tą ryšį“, – sako Malaizijos lietuvių bendruomenės pirmininkė. „Mes dabar tapome kaip šeima, aš bet kada galiu paskambinti bet kuriai iš lietuvių šeimų ir pasiūlyti kartu kur nors nuvažiuoti, ką nors nuveikti“, – priduria aštuonerius metus Malaizijos sostinėje Kvala Lumpūre gyvenanti lietuvė.

Ji pripažįsta, kad norisi bendrauti su to paties mentaliteto, kultūros žmonėmis, o su vietiniais malaiziečiais sunku susidraugauti dėl didelių mentaliteto ir religijos skirtumų (dauguma jų išpažįsta islamą). Iš trijų pagrindinių etninių grupių Malaizijoje – malajų, indų ir kinų – kaip lengviausiai bendraujančius ji išskiria indus, kurie, pasak lietuvės, yra be galo draugiški žmonės.

Vasario 16-ąją minėjo su ukrainiečiais ir turistais iš Lietuvos

Malaizijos lietuvių bendruomenė tęsia tradiciją nuo pirmųjų atvykėlių (maždaug 10 metų) švęsti Vasario 16 dieną, o Kovo 11-ąją šiemet paminės simboliškai – su trispalve ir spontaniškai susibėgdami į neoficialų susitikimą.

„Kovo 11-ąją vėliava tikrai kabės, su tais, kurie bus neišvažiavę, gal pažaisti kokių stalo žaidimų susitiksim, bet vis tiek tikrai susitiksim, tik nedarysime to oficialiai“, – sako pašnekovė. „Vėliavą lyginu dažniau nei suknelę. Drėgname klimate ji labai susigarbanoja“, – juokdamasi priduria R. Rukė. Lietuvos valstybės atkūrimo dieną – Vasario 16-ąją bendruomenė surengė didelį 30 narių jungiančios bendruomenės mastu renginį, specialiai išsinuomavo patalpas. „Buvo nuostabu, kad turėjome ir vieną šeimą iš Ukrainos, apsirengusią tradiciškai. Turėjome svečių ir iš Lietuvos, nes yra smagu, kad per didžiąsias šventes net ir turistai prisijungia. Parašo ir paklausia: „Ar jūs darot kažką?“, atrašom: „Darom!“ Kas dar geriau, kad jie atveža kokių gerų lauktuvių, pavyzdžiui, sūrio, duonos, dešrytės, saldainių lietuviškų. Tai jau stalas būna labai lietuviškas“, – juokiasi tautietė. Bendruomenės nariai taip pat varžėsi Valstybinės lietuvių kalbos komisijos parengtame protmūšyje.

„Klausimai buvo susiję su kalba, kultūra, istorinėmis vietovėmis, buvo labai sunkių klausimų. Kalbų komisija tikrai pasistengė sukurti sunkų protmūšį“, – šypsosi R. Rukė.

Vasario 16-oji įkvėpė sukurti bendruomenę Barbadose

Barbadosas – mažytė salelė Karibų jūroje, jos ilgis – vos 34 kilometrai, tačiau

daug muzikos gerbėjų ją pažįsta, nes iš ten kilusi populiari dainininkė Rihanna. Net tokioje mažytėje valstybėje gyvena 15 mūsų tautiečių. Neseniai vieni kitus susiradę ir susitikę švęsti Lietuvos valstybės atkūrimo dienos, lietuviai nusprendė burtis į oficialią bendruomenę. „Labai gražiai atšventėme, padarėme Lietuvos vėliavos spalvų picą ir labai džiugiai praleidome laiką kartu. Man sukirbėjo mintis, kad būtų puiku sukurti bendruomenę ir ją įteisinti. Kai kurie nariai Barbadose gyvena beveik 20 metų. Nusprendžiau imtis tos iniciatyvos, pasikalbėjome su visais nariais ir nusprendėme steigtis“, – apie planus tapti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės dalimi pasakoja nuo praėjusių metų birželio saloje gyvenanti Marija Kazlauskaitė.

Marijai Kazlauskaitei gimė idėja suvienyti Barbadoso lietuvius į oficialią bendruomenę. Asmeninio albumo nuotr.

Dauguma Barbadoso lietuvių į šali atvyko pastaraisiais metais, nors yra ir dvi tautietės, kurios čia gyvena jau virš 15 metų – čia yra sukūrusios šeimas, turi vaikučių, kurie kalba lietuviškai. Pasak M. Kazlauskaitės, susitikimas su šiomis lietuvėmis buvo labai džiaugsmingas – jos netikėjo, kad šioje mažoje šalyje kada nors gali atsirasti lietuvių bendruomenė.

„Buvo gana emocionalus susitikimas, jos labai apsidžiaugė, jog mes sutikome vieni kitus, turėsime bendrumo jausmą ir galėsime vienas kitam ir vaikams jį perduoti“, – sako pašnekovė.

„Mūsų pagrindiniai tikslai yra vienyti Barbadose gyvenančius lietuvius, puoselėti kultūrą ir kalbą – kadangi turime ir vaikučių bendruomenėse. Taip pat išlaikyti tautiškumą, skatinti lietuvių kalbos vartojimą, nes žmonės, kurie čia gyvena ilgiau nei 15 metų, nelabai turi galimybę bendrauti gimtąja kalba, nebent su artimaisiais, o visgi ta emocija, tas džiaugsmas apima, kai sutinki tautietį ir gali pabendrauti, pasidalinti kokiomis nors istorijomis. Ir, žinoma, neturime pamiršti tradicijų“, – apie besikuriančios Barbadoso lietuvių bendruomenės tikslus pasakoja M. Kazlauskaitė.

Barbadose šaltibarščiai – prabanga

Jaunoje bendruomenėje užgimsta tradicija susitikti per valstybines šventes – M. Kazlauskaitė Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną pakvietė visus bendruomenės narius skambant lietuviškai muzikai paskanauti jos gamintų tradicinių lietuviškų patiekalų.

Pašnekovė teigia nesunkiai randanti ingredientų, bet pažymi, kad kai kurių produktų kainos Barbadose itin kandžiojasi, tad pasigaminti kai kuriuos lietuviškus patiekalus yra prabanga.

„Šeštadieniui (kovo 11 d. –aut. pastaba) nusprendžiau šį kartą prisiimti iniciatyvą ir pakviesti mūsų narius į svečius, pagaminti šaltibarščius ir kugelį. Kai kurie yra labai išsiilgę šaltibarščių, bet dar jų negamino – kainos Barbadose nemažos, pavyzdžiui, vien kefyro buteliukas kainuoja apie 10 eurų“, – pasakoja lietuvė.

„Planuoju pasidaryti atributiką, vėliavėles. Sugiedosime tautinę giesmę, bus

lietuviška muzika, pabendrausime, svečiai atsineš kitų lietuviškų patiekalų. Tematika bus „geltona, žalia, raudona“. Pakelsime vėliavą – kadangi prieš tai gyvenau Ispanijoje, dar iš tų laikų vėliavą pasiėmiau, tad trispalvė iš Lietuvos per Ispaniją atkeliavo į Barbadosą“, – šypsosi tautietė. Pasak pašnekovės, valstybinės šventės – puiki proga pamąstyti, ką gyvendami užsienyje tautiečiai gali padaryti lietuvybės išlaikymo labui.

Barbadoso lietuviai per Vasario 16 d. minėjimą. M. Kazlauskaitės nuotr.

„Tiek Vasario 16-oji, tiek Kovo 11-oji yra vienos svarbiausių dienų Lietuvos istorijoje, kurios tam tikrais momentais leidžia susimąstyti apie tai, kas aš esu ir ką aš galiu padaryti tam, kad galėčiau išlaikyti lietuvybę, nors ir gyvenu užsienyje. Ko aš galėsiu išmokyti savo vaikus“, – sako M. Kazlauskaitė.

Lietuvė džiaugiasi, kad priėmė tarptautinės kompanijos siūlymą persikelti į Barbadosą, mat čia visada yra saulėta ir karšta, banguoja neįtikėtinų spalvų Karibų jūra, o vietiniai gyventojai yra labai draugiški.

„Barbadosiečiai yra labai bendraujantys. Čia atvykus gali ištikti kultūrinis šokas,

nes visi yra labai kalbūs. Palyginus su Ispanija, kur gyvenau, jie yra dar labiau bendraujantys. Labai nori sužinoti, kur Lietuva, labai jiems įdomu. Rūpinasi ir turistais. Kultūra savotiška, atviresnė, palyginus su lietuviais“, – dalijasi pastebėjimais M. Kazlauskaitė.

Visos kalbintos pašnekovės sako, kad, pastebėjusios vietinių žmonių domėjimąsi mūsų šalimi, mielai papasakoja apie Lietuvą, dažnai sugriaudamos nusistovėjusius stereotipus arba užpildydamos „baltą lapą“ ir užpildydamos egzotiškų šalių gyventojų žinių spragas, nes kai kurie jų apie Lietuvą girdi pirmą kartą.

Nuotraukos lietuvių bendruomenių archyvo.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

www.pasauliolietuvis.lt

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS